

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ALE EDUCAȚIEI

CONSORTIU: Universitatea de Stat din Moldova (USM), Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (USARB), Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul (USC)

Cu titlul de manuscris

C.Z.U. : 37.091.279.7:378.011.3-051(043.2)

BOTEZATU VALERIA

**REPERE TEORETICE ȘI METODOLOGICE DE DEZVOLTARE
A COMPETENȚEI DE EVALUARE FORMATIVĂ LA CADRELE
DIDACTICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR**

SPECIALITATEA 531.01 - TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Rezumatul tezei de doctorat în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2024

**Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe Umaniste și ale Educației a
Universității de Stat din Moldova**

Conducător științific:

BÎRNAZ Nina, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

Membrii Comisiei de îndrumare:

DANDARA Otilia, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

GUȚU Vladimir, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

ȘEVCIUC Maia, doctor în științe pedagogice, profesor universitar

Componența Comisiei de doctorat, aprobată de Consiliul Științific al USM (19.06.2024)

GORAȘ-POSTICĂ Viorica, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar,
Universitatea de Stat din Moldova – *președinte*

BÎRNAZ Nina, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din
Moldova – *conducător științific*

GUȚU Vladimir, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat
din Moldova – *referent*

PANICO Vasile, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de
Stat „Ion Creangă” din Chișinău – *referent*

ȘOVA Tatiana, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, Universitatea de Stat „Alec
Russo” din Bălți – *referent*

Susținerea va avea loc la **29 august, 2024**, ora **10.00**, în ședința publică a Comisiei de
Doctorat din cadrul Școlii Doctorale Științe Umaniste și ale Educației a Universității de Stat din
Moldova, blocul III, sala 505, str. M. Kogălniceanu 65A, or. Chișinău, MD-2012.

Teza de doctorat și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii
Moldova, Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a Agenției
Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.anacec.md).

Rezumatul a fost expedit la **22 iulie, 2024**.

Președinte al Comisiei de doctorat,

GORAȘ-POSTICĂ Viorica, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

Conducător științific,

BÎRNAZ Nina, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

Autor,

BOTEZATU Valeria

© Botezatu Valeria, 2024

CUPRINS

REPERE CONCEPTUALE ALE LUCRĂRII	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	8
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	23
BIBLIOGRAFIE	26
LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI	28
ADNOTARE (ÎN LIMBILE ROMÂNĂ, ENGLEZĂ ȘI RUSĂ)	30

LISTA ABREVIERILOR:

CEF – competența de evaluare formativă

EF – evaluarea formativă

REPERE CONCEPTUALE ALE LUCRĂRII

Actualitatea temei de cercetare. În contextul pedagogiei postmoderne se atestă modificări la nivelul procesului de învățământ în consens cu o serie de exigențe, precum: educația centrată pe student, orientarea constructivistă a relației educaționale dintre profesor și studenți, axarea pe formarea de competențe manifestate în contexte sociale și profesionale. Modificarea paradigmei educaționale marcată de tranziția de la o abordare centrată pe profesor la o abordare centrată pe student și pe dezvoltarea unui parteneriat activ între studenți și profesori, a determinat schimbări în procesul didactic, în care se pune un accent sporit pe evaluarea formativă. Se remarcă faptul că „la ora actuală evaluarea trebuie concepută nu doar ca un control al cunoștințelor sau ca mijloc de măsurare a performanței, ci ca o strategie globală a formării, or, evaluarea este o condiție de asigurare a eficacității procesului educațional, prin faptul că orientează și corectează predarea și învățarea” (Cucoș, 2008, p. 13). În acest context, accentuăm importanța evaluării formative, care oferă posibilitatea adaptării continue a procesului de învățământ și care asigură îmbunătățirea calității învățării.

Evaluarea formativă devine esențială în învățământul universitar datorită multiplelor avantaje pe care le oferă: promovează feedbackul și susține procesul de învățare; oferă profesorilor un feedback asupra eficienței procesului de predare; motivează și oferă studenților contexte de învățare în care pot să-și corecteze greșelile și să remedieze deficiențele; consolidează învățarea studenților; clarifică așteptările cadrelor didactice față de rezultatele învățării studenților; este „cheia întregului proces de învățare” (Ramsden, 2003).

La etapa actuală, evaluarea are un rol considerabil în optimizarea și ameliorarea procesului de învățare, contribuind esențial la adaptarea și eficientizarea educației. În baza acestor constatări, se evidențiază prioritatea evaluării formative în învățământul superior și, în consecință, este imperativă dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. În condițiile în care se produce deplasarea accentului de la evaluarea învățării la evaluarea pentru învățare și transformarea studentului într-un partener activ în procesul de evaluare, competența de evaluare formativă a cadrului didactic devine un pilon în optimizarea procesului de predare și învățare, facilitând adaptabilitatea, feedbackul continuu și colaborarea autentică între profesor și student.

Descrierea situației în domeniul cercetării și identificarea problemei de cercetare.

Interesul pentru teoria și metodologia evaluării, în general, și pentru evaluarea formativă, în special, a fost înregistrat în multe cercetări pe plan internațional și național.

În context internațional, preocupările pentru evaluare și evaluarea formativă au fost consemnate în lucrările valoroase ale cercetătorilor: Bloom B. S. (1971), Black P., Wiliam D. (2009), Andrade H., Cizek G. (2010), Scallon G. (2000), Frey N., Fisher D. (2011) ș. a.

Strategiile evaluării formative, aspecte teoretice și metodologice ale evaluării formative au fost analizate de către: Nicol D. J., Macfarlane-Dick D. (2006), Allal L. (2013), Panadero E., Andrade H., Brookhart S. (2018), Orsmond P. (2004), Boud D. (2013), McMillan J. H. (2010) ș.a.

În Republica Moldova problema evaluării a fost abordată din multiple aspecte: evaluarea rezultatelor școlare – proiectarea evaluării în învățământul superior, teoria și metodologia curriculumului universitar – Guțu Vl. (2003, 2007); evaluarea standardelor educaționale – Guțu Vl., Achiri I., Bolboceanu A., Hadîrcă M. (2009) etc. Alte cercetări valoroase vizează: evaluarea în învățământul universitar – Platon C. (2005); managementul curriculumului universitar - Gherștega T. (2016); evaluarea competențelor în învățământul primar – Stratan V. (2020) ș. a.

Contribuție valoroasă în abordarea problematicii evaluării în învățământ distingem în lucrările autorilor, precum: Blândul V.C. (2004); Radu I. (2007); Cucuș C. (2008) ș. a.

Analiza literaturii de specialitate ne permite să constatăm că problema dezvoltării competenței de evaluare formativă la cadrele didactice din învățământul universitar este reflectată insuficient în cercetările autohtone. Referindu-ne la lipsa unei fundamentări teoretice și metodologice a dezvoltării competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, evidențiem contradicția dintre importanța recunoscută a evaluării formative în scopul eficientizării calității învățării și lipsa unor repere teoretice și metodologice ale dezvoltării competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Actualitatea temei și insuficiența abordărilor teoretice în această direcție conturează **problema cercetării** care evidențiază faptul că, deși există studii referitoare la evaluarea formativă și competența de evaluare în general, se constată totuși insuficiența unei abordări complexe a fundamentelor științifice privind dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

În acest context, **obiectul cercetării** îl constituie procesul de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și metodologică a modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Obiectivele cercetării vizează:

1. Analiza conceptului de evaluare formativă;
2. Stabilirea fundamentelor epistemologice referitoare la evaluarea formativă;

3. Determinarea structurii competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare;
4. Elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare;
5. Constatarea nivelului inițial de dezvoltare al competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare;
6. Validarea experimentală a modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Ipoteza cercetării. Procesul de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare va fi eficient în condițiile în care:

- va fi stabilit un sistem de repere conceptuale și metodologice de dezvoltare a competenței de evaluare formativă;
- va fi elaborat și validat un model psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese.

Metodologia cercetării a fost determinată de specificul domeniului de cercetare vizat și a inclus următoarele metode:

a) *teoretice*: documentarea științifică, analiza și sinteza teoretică, generalizarea și sistematizarea, metoda modelării teoretice.

b) *empirice*: chestionarea, experimentul psihopedagogic (cu etapele: de constatare, de formare, de control), analiza produselor activității.

c) *statistico-matematice*: calcularea coeficientului Cronbach-alpha, prelucrarea și sistematizarea datelor statistice, calcularea indicatorilor statistici descriptivi, metode parametrice (testul t pentru eșantioane dependente), coeficientul de corelație Pearson.

Noutatea și originalitatea științifică este obiectivată de: actualizarea conceptului de evaluare formativă; definirea conceptului competență de evaluare formativă; determinarea componentelor competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare structurate pe cunoștințe, capacități, valori și atitudini necesare pentru desfășurarea eficientă a procesului de evaluare formativă: măsurarea, aprecierea, decizia prin prisma feedbackului formativ; stabilirea abordărilor teoretice referitoare la dezvoltarea competenței de evaluare formativă, din perspectivă filozofică, psihopedagogică și cibernetică; fundamentarea științifică a sistemului de principii de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare; elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice rezidă în elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă ceea ce a contribuit la eficientizarea procesului de formare continuă a cadrelor didactice universitare privind dezvoltarea competenței de evaluare formativă.

Semnificația teoretică a cercetării constă în delimitarea abordărilor teoretice referitoare la dezvoltarea conceptului de evaluare formativă și a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, aspect care contribuie la eficientizarea procesului de predare și învățare; definirea conceptului de competență de evaluare formativă; conceptualizarea și elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Valoarea aplicativă a lucrării consistă în furnizarea suportului conceptual și metodologic referitor la dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare constituit din: modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, instrumentul și indicatorii de diagnosticare a nivelului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării sunt aprobate și validate prin publicarea în monografiile internaționale, reviste științifice, culegeri ale materialelor conferințelor științifice naționale și internaționale: Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”, Chișinău (2018, 2019, 2020, 2021); Conferința științifică internațională „Educația din perspectiva valorilor”, Alba Iulia, 2018; Conferința internațională „Educația din perspectiva valorilor”, Chișinău (2019, 2020, 2021, 2023); Conferința „Metodologii contemporane de cercetare și evaluare”, Științe Sociale și ale Educației, Chișinău, 2021; Conference on the topic Social Emotional Learning and Positive Development held at Suceava, Romania, 2022; The Sixth International Conference on Adult Education „Education for Peace and Sustainable Development”, 2023, Chisinau, Republic of Moldova.

Structura și volumul tezei. Teza include: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie cu 250 de surse, 13 anexe, 22 figuri și 23 tabele. Teza conține 147 pagini text de bază. Rezultatele cercetării sunt publicate în 16 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: evaluare, evaluare formativă, competență de evaluare formativă, măsurare, apreciere, decizie, feedback formativ, cadre didactice universitare.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată actualitatea și importanța temei de cercetare; este identificată problema de cercetare; sunt formulate scopul, obiectivele și ipoteza cercetării; sunt prezentate metodele de cercetare; este argumentată noutatea și originalitatea științifică; sunt evidențiate rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice; este argumentată semnificația teoretică a cercetării și valoarea aplicativă a cercetării.

Capitolul 1, *Fundamente teoretice ale evaluării formative în învățământul universitar*, reflectă delimitările conceptuale referitoare la evaluare formativă și abordările teoretice privind evaluarea formativă.

Considerăm că evaluarea reprezintă o componentă integrală a procesului de învățământ, interconectată cu predarea și învățarea. Pornind de la această premisă, evaluarea are un rol formativ, concretizat în furnizarea informațiilor și suportului necesar pentru luarea deciziilor și îmbunătățirea, în mod global, a activității educaționale.

În mod general, evaluarea formativă este procesul continuu care asigură îmbunătățirea predării și învățării (Bloom, 1971). Această viziune este extinsă și completată de către Cabac V., care menționează că evaluarea formativă este un proces ce implică colectarea și interpretarea informațiilor despre progresul și dificultățile de învățare, urmată de adaptarea activităților educaționale pentru a optimiza învățarea (Cabac, 2006, p. 49). Evidențiind caracteristicile evaluării formative ca mijloc de reglare în interiorul unui sistem de formare, modalitățile de evaluare adoptate de sistem au întotdeauna o funcție de reglare, funcție care poate lua totuși forme diferite (Allal, 1979). În cazul evaluării formative, reglarea se realizează prin „adaptarea activităților de predare și învățare”, asigurându-se „corespunderea mijloacelor de formare caracteristicilor persoanei în formare” (Platon, 2005, p. 34). În această ordine de idei, evaluarea formativă „îndeplinește rol de conexiune inversă imediată” fiind depistate lacunele și erorile în instruire (Dandara, 2000, p. 37).

Analiza teoretică realizată a permis să distingem complexitatea procesului de evaluare formativă, aceasta având abordare pluriaspectuală: evaluarea formativă ca conținut, ca scop, ca produs, majoritatea cercetătorilor abordând evaluarea formativă ca proces. Din aceste perspective, evaluarea formativă reprezintă o latură importantă a procesului educațional, având în vedere că monitorizează progresul și dezvoltarea competențelor studenților, ameliorând continuu procesul de învățare și facilitând astfel un mediu de învățare eficient și dinamic.

În cadrul învățământului universitar, evaluarea formativă este un act integrat în demersul didactic, focusat pe îmbunătățirea continuă a performanțelor studenților prin implicarea și responsabilizarea acestora în procesul propriei formări. Viziunea lui Cizek G. J. (2010) asupra

evaluării formative distinge un proces holistic și complex care implică angajament activ și responsabilitate din partea studenților, focalizare pe rezultate valoroase de învățare și modalități de acțiune pentru atingerea acestora. Acest proces include, de asemenea, autoevaluarea și feedbackul constructiv, care susțin și stimulează învățarea autonomă. În contextul celor menționate, subliniem că evaluarea formativă eficientizează învățarea și contribuie la îmbunătățirea rezultatelor învățării (Birnaz & Botezatu, 2019).

Constatăm că fundamentarea teoretică a procesului de evaluare formativă, prin **abordări filozofice** (existențialismul, pragmatismul, progresivismul, funcționalismul), **psihopedagogice** (teoria umanistă a personalității, teoria behavioristă, teoria constructivistă, teoria învățării depline, teoria proiectării evaluării centrată pe dovezi, teoria curriculară) și **cibernetice** (teoria cibernetică a controlului prin feedback), stabilește eficiența acestuia.

În cercetarea noastră ne-am focalizat pe abordările filozofice, care determină realizarea procesului de evaluare formativă prin axarea pe relaționarea dintre profesor și student, prin tranzația responsabilității de la profesor la student, de la gândire la acțiune, extrapolată în context profesional autentic.

În ceea ce privește abordările psihopedagogice, acestea se referă la evaluarea formativă ca proces centrat pe student, pe nevoile și motivația studenților implicați în îmbunătățirea performanțelor prin autoevaluare, evaluare reciprocă și coevaluare.

Abordările cibernetice privesc evaluarea formativă prin prisma aspectelor de reglare a demersului educațional referitor la proiectarea și desfășurarea activităților didactice, în baza feedbackului.

În contextul abordărilor teoretice au fost deduse un set de principii, care asigură eficiența procesului de evaluare formativă:

- principii în contextul abordărilor filozofice: *principiul individualizării, principiul variabilității, principiul utilității învățării, principiul continuității dintre experiența individuală și experiența socială, principiul interdependenței;*
- principii în contextul abordărilor psihopedagogice: *principiul învățării centrate pe student, principiul pozitivității și reușitei, principiul obiectivității, principiul eșafodajului, principiul monitorizării progresului individual, principiul coerenței, principiul evaluării axată pe competențe;*
- principii în contextul abordărilor cibernetice: *principiul unității dintre reglarea retroactivă și reglarea interactivă.*

Capitolul 2, **Cadrul conceptual și metodologic al dezvoltării competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare**, reflectă reperele conceptuale ale competenței de

evaluare formativă și reperate metodologice de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

În opinia noastră, designul evaluării formative în învățământul universitar, prezentat în figura 2.1, reflectă un cadru structurat de etape interdependente, care implică ambii actori educaționali, profesorul și studentul, în realizarea procesului eficient de evaluare, susținut de feedback formativ continuu.

Conform designului propus de noi, evaluarea formativă reprezintă un proces continuu și etapizat, fiind realizat prin integrarea mai multor componente esențiale. Așadar, etapele evaluării formative sunt interconectate și se desfășoară ciclic, prin prisma feedbackului formativ, asigurând un proces de evaluare dinamic și eficient.

Astfel, *măsurarea* implică colectarea sistematică a datelor despre performanțele studenților prin diverse metode de evaluare, în vederea identificării nivelului actual de cunoștințe și abilități al studenților, evidențierea progresului și depistarea eventualelor lacune sau erori. În cadrul evaluării formative, *aprecierea* reprezintă mult mai mult decât o simplă etapă de interpretare a datelor; este un moment esențial de recunoaștere și valorizare a potențialului studenților. Conform acestui argument, *aprecierea* constituie emiterea unei judecăți de valoare, semnificarea unui rezultat observabil sau măsurabil într-un cadru de referință axiologic (Cucoș, 2008). Etapa de *decizie* implică utilizarea datelor și feedbackului pentru asigurarea unui progres continuu și sustenabil în învățare prin activități de adaptare a procesului de instruire la nevoile studenților.

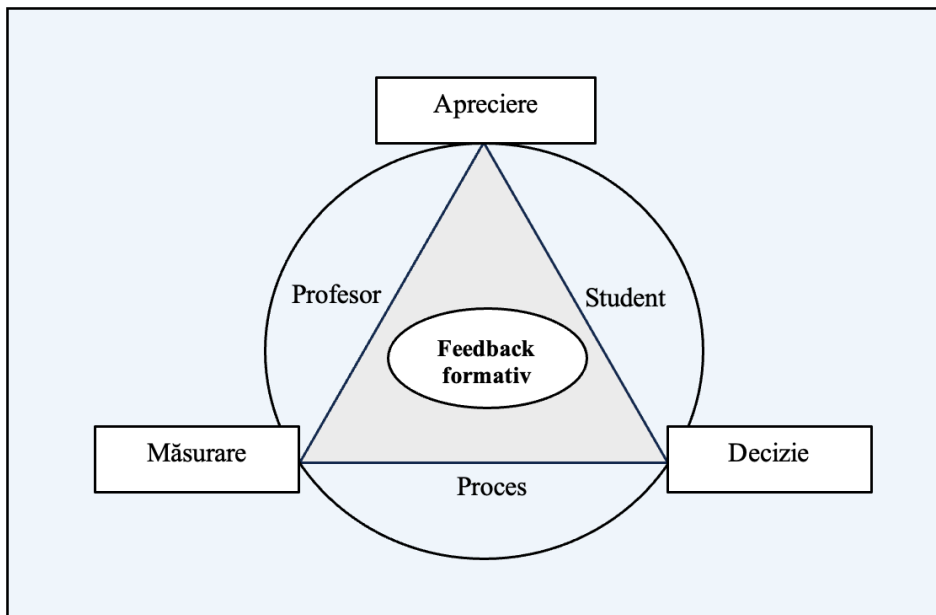


Figura 2.1. Designul evaluării formative în învățământul universitar

Prin urmare, designul evaluării formative în învățământul universitar, așa cum este ilustrat în figura 2.1, subliniază importanța unui proces integrat și colaborativ, centrat pe nevoile și

progresul studenților, și pe rolul relației profesor-student în facilitarea învățării continue și sustenabile. Totodată, evidențiem rolul *feedbackului formativ* în asigurarea unității procesului de evaluare și în determinarea eficienței fiecărei etape. Feedbackul formativ este central în procesul de evaluare, fiind punctul de convergență al interacțiunilor dintre profesor și student.

Considerăm că eficiența evaluării formative, conform cadrului propus, este asigurată prin dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

În accepțiunea noastră, **competența de evaluare formativă** reprezintă un *sistem integrativ constituit din cunoștințe referitor la caracteristici, instrumente, modalități de evaluare, abilități privind elaborarea și aplicarea instrumentelor de evaluare, a modalităților de implicare a studenților în procesul de evaluare, orientat spre remedierea și ameliorarea achizițiilor, valori și atitudini exprimate prin interes, motivație, deschidere privind eficientizarea calității învățării reflectate în procesul de măsurare, apreciere, decizie prin prisma feedbackului formativ.*

În baza considerațiilor teoretice expuse, prezentăm configurația competenței de evaluare formativă (Figura 2.2), care include componente interconectate, constituite din ansamblul de cunoștințe, abilități, valori și atitudini corespunzătoare etapelor procesului de evaluare: măsurare, apreciere, decizie.

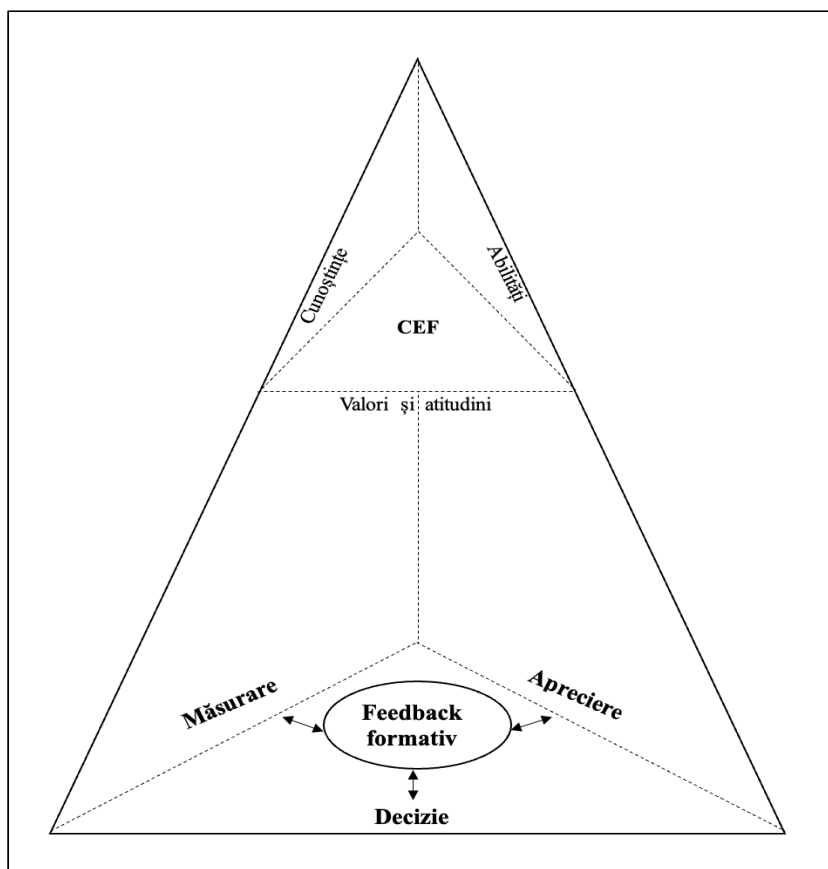


Figura 2.2. Reprezentarea grafică a competenței de evaluare formativă

În mod sincron, structura competenței de evaluare formativă este articulată prin feedbackul formativ, care conferă o perspectivă dinamică și orientată spre îmbunătățirea continuă a procesului de evaluare.

Conform definiției competenței de evaluare formativă, evidențiem sinergia dintre componentele competenței de evaluare formativă (Tabelul 2.1). Pornind de la componentele acesteia, am evidențiat indicatorii, la nivel de cunoștințe, abilități, valori și atitudini, ale competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. Feedbackul formativ constituie componenta cheie în structura competenței de evaluare formativă a cadrelor didactice, care asigură funcționalitate și eficacitate în procesul de evaluare prin etapele de măsurare, apreciere și decizie.

Tabelul 2.1. Sinergia componentelor competenței de evaluare formativă

Etapa Măsurare	
Componentele competenței de evaluare formativă	Tipul de feedback
<p><i>Cunoștințe</i></p> <ul style="list-style-type: none"> identifică caracteristicile măsurării; recunoaște instrumente de măsurare; cunoaște operațiile măsurării în cadrul procesului de evaluare formativă; identifică modalități oportune de implicare a studenților în măsurarea achizițiilor lor. 	<p><i>Feed-up</i></p> <ul style="list-style-type: none"> relatează informații studenților despre instrumentele de măsurare și modul lor de utilizare; comunică diferitele modalități prin care studenții pot fi implicați în măsurarea propriilor achiziții.
<p><i>Abilități</i></p> <ul style="list-style-type: none"> elaborează instrumente de măsurare a achizițiilor, cu posibilitatea participării studenților în procesul de măsurare; aplică operațiile măsurării în procesul de evaluare; propune modalități de măsurare a achizițiilor studenților în funcție de particularitățile studenților și de context. 	<ul style="list-style-type: none"> exprimă posibilitățile implicării studenților în elaborarea instrumentelor de măsurare a achizițiilor; furnizează feed-up prin explicarea clară a obiectivelor, criteriilor și sarcinilor de evaluare, menținând interesul și motivația studenților în direcția realizării obiectivelor.
<p><i>Valori și atitudini</i></p> <ul style="list-style-type: none"> deschidere pentru aplicarea modalităților de măsurare a achizițiilor studenților în vederea satisfacerii nevoilor de formare ale acestora; interes pentru implicarea studenților în procesul de măsurare a propriilor achiziții. 	<ul style="list-style-type: none"> angajament pentru realizarea măsurării achizițiilor în mod obiectiv și relevant; inițiativă pentru colaborare între profesor și studenți, între studenți și studenți în procesul de măsurare.
Etapa Aprecieri	
Componentele competenței de evaluare formativă	Tipul de feedback
<p><i>Cunoștințe</i></p> <ul style="list-style-type: none"> cunoaște esența aprecierii în cadrul evaluării formative; cunoaște modalități de implicare a studenților în aprecierea achizițiilor. 	<p><i>Feedback</i></p> <ul style="list-style-type: none"> identifică funcționalitatea feedbackului în procesul de apreciere a rezultatelor învățării și a potențialului studenților; distinge tipurile de feedback (despre sarcina de evaluare, despre procesul realizării sarcinii, despre autoreglementare, despre personalitatea studentului).

<p style="text-align: center;"><i>Abilități</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • estimează progresul individual al studentului și implicarea acestuia în procesul de învățare și evaluare; • identifică dificultățile în învățare ale studenților și punctele forte în vederea valorificării potențialului; • creează situații de implicare a studenților în situații de autoevaluare și/sau evaluare reciprocă care încurajează reflecția și autocunoașterea, esențiale pentru dezvoltarea competențelor într-un context autentic. 	<ul style="list-style-type: none"> - furnizează feedback individualizat, în timp potrivit, combinând diverse tipuri de feedback în funcție de context; - oferă feedback imediat pentru a identifica dificultățile de învățare; - oferă feedback specific și pozitiv, în corespundere cu obiectivele de evaluare.
<p style="text-align: center;"><i>Valori și atitudini</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • estimează rolul aprecierii în procesul de evaluare - componentă esențială în eficientizarea performanțelor studenților; • manifestă interes pentru aplicarea aprecierii în vederea stimulării motivației studenților în procesul de învățare; • orientează studenții spre succes prin oferirea sugestiilor constructive. 	<ul style="list-style-type: none"> - orientare spre corectitudine, obiectivitate și relevanță în oferirea feedbackului; - deschidere față de feedbackul primit de la studenți prin manifestarea toleranței, criticii constructive și acceptare de opinii diferite.
Etapa Decizie	
Componentele competenței de evaluare formativă	Tipul de feedback <i>Feed-forward</i>
<p style="text-align: center;"><i>Cunoștințe</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • cunoaște esența deciziei în procesul de evaluare formativă; • identifică modalitățile de intervenție individualizată și de adaptare a instruirii în funcție de nevoile specifice ale studenților. 	<ul style="list-style-type: none"> - propune strategii specifice și personalizate care răspund nevoilor individuale de învățare ale fiecărui student; - distinge strategii care să-i ajute pe studenți să-și dezvolte abilitățile de autoreglare, inclusiv stabilirea de obiective, planificarea și monitorizarea progresului în învățare.
<p style="text-align: center;"><i>Abilități</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • selectează modalitățile de remediere în funcție de context (activități de corecție și activități complementare); • aplică modalitățile eficiente de ameliorare a rezultatelor învățării; 	<ul style="list-style-type: none"> - oferă recomandări specifice în implementarea de către studenți a strategiilor de îmbunătățire a rezultatelor învățării; - furnizează direcții de orientare a studenților în îmbunătățirea performanțelor și depășirea obstacolelor;
<p style="text-align: center;"><i>Valori și atitudini</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • motivație pentru a ghida studenții să atingă obiectivele de învățare și evaluare; • flexibilitate în aplicarea modalităților optime de eficientizare a achizițiilor studenților. 	<ul style="list-style-type: none"> - interes pentru explorarea diferitelor strategii și personalizarea parcursului educațional pentru a maximiza achizițiile studenților; - angajament în realizarea ajustărilor și modificărilor în instruire pentru a optimiza achizițiile studenților.

Astfel, accentuăm faptul că reperetele teoretice și conceptuale ale competenței de evaluare formativă constituie baza în determinarea reperelor metodologice de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

În lucrare ne-am propus analiza joncțiunii reperelor teoretice și reperelor metodologice de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. În aceste condiții, reperele metodologice axate pe fundamentele epistemologice: abordări filozofice, psihopedagogice, cibernetice, evidențiază specificul demersului de formare axat pe principalele componente: măsurare, apreciere și decizie prin prisma feedbackului formativ în contextul evaluării formative.

Sistemul reperelor teoretice și metodologice a constituit fundament pentru conceptualizarea și elaborarea *Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare*, reflectat în figura 2.3.

Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, elaborat în cadrul cercetării noastre, evidențiază direcția de bază în dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Componenta teoretică a *Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare* este constituită din sistemul de repere teoretice evidențiate în cercetare, care, pe de o parte, orientează realizarea eficientă a evaluării formative și, pe de altă parte, condiționează dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Componenta metodologică a *Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare*, oferă un cadru structurat prin interconexiunea componentelor demersului de formare: obiective, conținuturi, tehnologia de formare și evaluarea, care asigură eficiența procesului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice în învățământul universitar.

Obiectivele reprezintă proiecții ale comportamentelor ce includ cunoștințe, aptitudini, abilități, componente ale competenței de evaluare formativă formate prin instruire.

Astfel, obiectivele pentru componenta *măsurare* presupun cunoașterea particularităților măsurării și elaborarea instrumentelor de măsurare a achizițiilor studenților prin implicarea acestora în procesul de evaluare a propriilor achiziții.

Obiectivele pentru componenta *apreciere* implică acțiuni orientate spre recunoașterea și valorizarea potențialului studenților prin evidențierea progreselor și oferirea unui feedback ce încurajează studenții la autoevaluare și reflecție asupra propriului proces de învățare.

Obiectivele pentru componenta *decizie* includ acțiuni, intervenții personalizate de ameliorare și remediere, direcționate spre îmbunătățirea continuă a procesului de învățare.

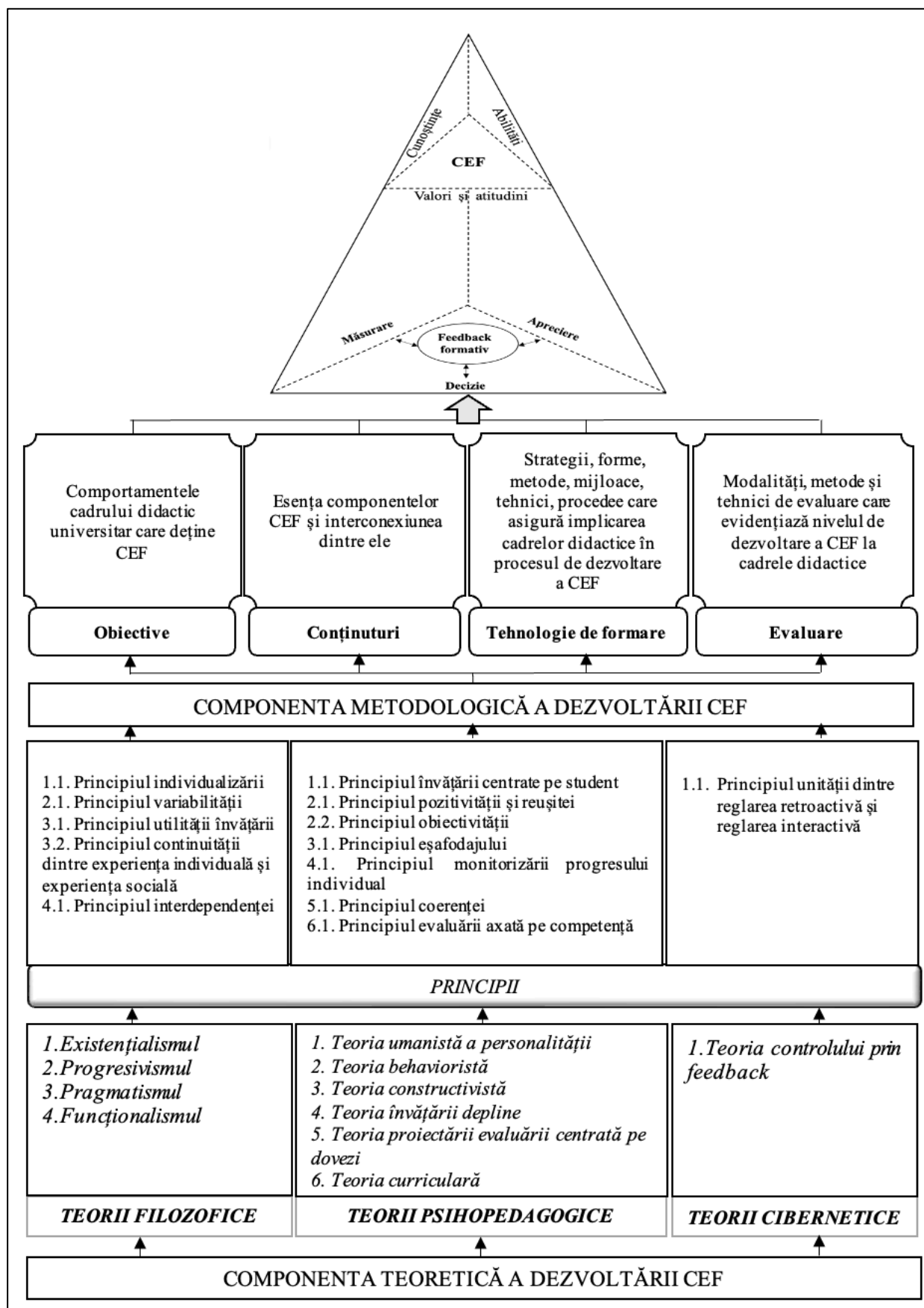


Figura 2.3. Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare

Obiectivele referitoare la *feedbackul formativ* presupun judecăți de valoare privind ghidarea procesului de învățare/demersului de formare a studenților prin colaborare și comunicare constructivă în contextul binomului profesor-student.

Conținuturile privind dezvoltarea CEF sunt stabilite în funcție de obiectivele prestabilite și sunt specifice pentru fiecare componentă a competenței de evaluare formativă.

În acest sens, conținuturile referitoare la componenta *măsurare* integrează subiecte privind specificul și operațiile măsurării, instrumente și modalități de măsurare a achizițiilor studenților.

Componenta *apreciere* include conținuturi referitor la repere teoretice privind inteligența apreciativă, modalități de implicare a studenților în aprecierea achizițiilor prin: evaluarea reciprocă, atutoevaluare, coevaluare.

Componenta *decizie* include conținuturi referitoare la rezultatele învățării și la strategii de ameliorare a acestora.

Componenta *feedback formativ* include conținuturi care se referă la semnificația și funcționalitatea feedbackului în procesul de evaluare formativă, tipurile de feedback furnizat în acest context și componente structurale ale feedbackului.

Tehnologia de formare include setul de strategii, forme, metode, mijloace, tehnici și procedee prin intermediul cărora se asigură implicarea cadrelor didactice în procesul de dezvoltare a competenței de evaluare formativă. Din categoria strategiilor de instruire predomină strategiile euristice, care mobilizează procesul de formare prin explorare și descoperire, strategii de problematizare, inductive și creative. Astfel de strategii presupun învățare activă centrată pe formabil și promovează dezvoltarea unei înțelegeri profunde cu referire la evaluarea formativă, prin manifestarea gândirii critice, divergente și creative. Formele de activitate îmbină activitățile de grup și individuale în vederea eficientizării procesului de instruire. Prin activitățile de grup se promovează colaborarea, schimbul de idei și găsirea de soluții pentru situațiile problematice. Pe de altă parte, activitățile individuale permit focalizarea pe nevoile și ritmul propriu de învățare al fiecărui cursant, promovând feedbackul reciproc, autoevaluarea și reflecția personală. Îmbinarea armonioasă a acestor două forme de activitate vizează oferirea unei experiențe de instruire echilibrate, adaptate diversității stilurilor de învățare și nevoilor individuale ale participanților. Activitățile propuse pentru realizarea obiectivelor se axează pe metode demonstrative, explicative și activ-participative, care stimulează implicarea activă a cursanților, promovează înțelegerea profundă a conținutului și facilitează transferul de cunoștințe în contexte practice. Metodele explicative și demonstrative oferă oportunități pentru înțelegerea și concretizarea conceptelor referitoare la evaluarea formativă, a metodelor și instrumentelor de evaluare utilizate în procesul

didactic. Metodele activ-participative stimulează gândirea critică, problematizarea și capacitatea de analiză a informației, plasează cursantul în centrul procesului de învățare, promovând discuția, colaborarea și aplicarea directă a cunoștințelor privind operațiile măsurării și instrumentele de măsurare, modalitățile de apreciere a studenților, acțiunile în etapa decizională și tipurile de feedback. Simulările și studiile de caz sunt propuse pentru exersarea procesului de luare a deciziilor bazate pe diverse seturi de date și contexte educaționale. Încurajarea cadrelor didactice să reflecteze asupra propriilor practici și decizii anterioare, într-un cadru structurat, este oportună pentru a înțelege influența acestora asupra învățării studenților și pentru a identifica posibile îmbunătățiri.

Evaluarea determină gradul de eficiență și calitatea procesului de învățare, precum și valoarea achizițiilor dobândite.

Prin *evaluarea inițială* se identifică nivelul de cunoștințe și capacități ale formabililor la începutul formării, facilitând adaptarea programei la nevoile acestora. În cadrul evaluării inițiale este propusă chestionarea pentru determinarea nivelului competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Evaluarea formativă se realizează pentru monitorizarea continuă a progresului formabililor pe parcursul programei de instruire, oferind feedback prompt și optim, în funcție de care se ajustează și îmbunătățesc strategiile de învățare. În acest sens, sunt propuse sarcini de învățare care presupun implicarea formabililor în rezolvarea studiilor de caz, discuții în grup, jurnale de reflecție, prezentări și jocuri de rol, toate având rolul de a identifica atât progresul, cât și eventualele dificultăți, facilitând astfel adaptarea procesului de formare și maximizarea beneficiilor instructiv-educative pentru toți participanții. Activitățile de autoevaluare și evaluare reciprocă sunt realizate pentru promovarea responsabilității, reflecției și colaborării în grupul de formabili. Prin autoevaluare, cursanții au oportunitatea să analizeze propriile achiziții, puncte tari și slabe, dezvoltând astfel conștiința propriei învățări și capacitățile metacognitive. Evaluarea reciprocă, pe de altă parte, încurajează feedbackul constructiv între colegi, consolidând comunicarea, oferind în același timp perspective diverse de apreciere a performanței și progresului. În vederea consolidării cunoștințelor, este propusă completarea Agendei formabilului, care presupune un set de activități referitoare la componentele EF propuse formabililor spre a fi realizate în procesul didactic împreună cu studenții. Agenda este un instrument esențial de monitorizare și ghidare a formabililor în implementarea și desfășurarea evaluării formative, prin aplicarea cunoștințelor în situații reale, schimbul de experiențe și feedbackul reciproc între formabili.

Prin *evaluarea finală* se determină nivelul la care formabilii și-au atins obiectivele stabilite la începutul programei, oferind o imagine sintetizatoare a competențelor dobândite și a

cunoștințelor asimilate. În acest sens, se utilizează chestionarul aplicat și la etapa inițială a programei formative.

Menționăm că din perspectivă integrativă, *Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare*, prin componentele sale de bază, asigură funcționalitate și calitate în dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice în învățământul universitar.

Capitolul 3, *Cadrul experimental al dezvoltării competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare*, reflectă designul experimentului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. Experimentul psihopedagogic s-a desfășurat la Universitatea de Stat din Moldova și a implicat un eșantion general format din 75 cadre didactice universitare, dintre care 42 de profesori au fost implicați în programa formativă.

Scopul experimentului psihopedagogic a constat în determinarea nivelului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. Experimentul psihopedagogic, cu etapele de constatare, formare și control, s-a desfășurat în perioada februarie 2022 - iunie 2023.

Etapa de constatare a experimentului psihopedagogic s-a desfășurat în două subetape: subetapa 1 – constatarea nivelului de competență de evaluare formativă la cadrele didactice din eșantionul general, în cadrul căreia a fost posibilă analiza situației actuale referitor la dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice în învățământul universitar; subetapa 2 – constatarea nivelului de competență de evaluare formativă la cadrele didactice universitare din lotul experimental (parte a eșantionului general), participanți benevoli la programa formativă.

La etapele de constatare și de control a fost aplicat chestionarul de evaluare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

În urma aplicării chestionarului elaborat în vederea evaluării competenței de evaluare formativă la cadrele didactice din lotul experimental, rezultatele obținute au relevat niveluri diferite de dezvoltare a competenței de evaluare formativă. Prin urmare, analizând figura 3.1, constatăm că 19% dintre cadrele didactice dețin un nivel înalt de competență de evaluare formativă, 50% dețin un nivel mediu și 31% - un nivel scăzut, fapt care demonstrează necesitatea dezvoltării competenței de evaluare formativă.

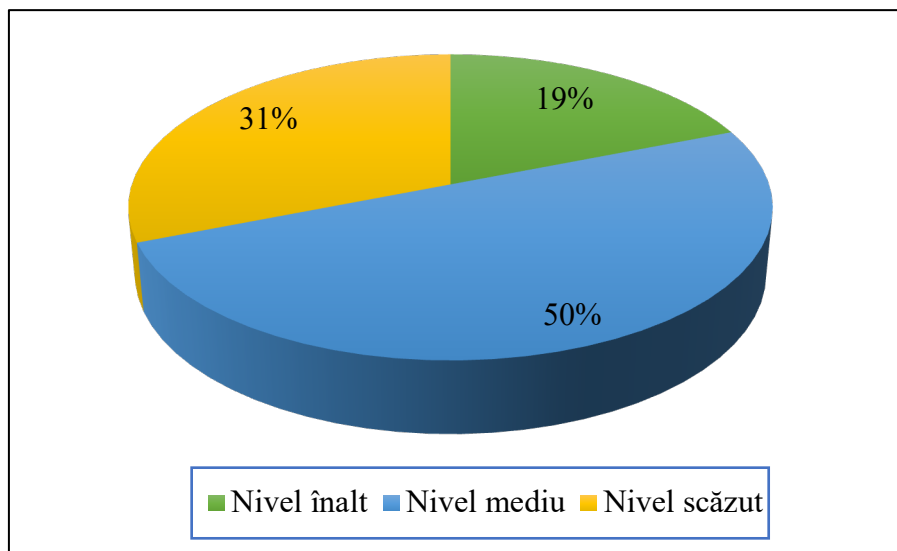


Figura 3.1. Distribuția pe niveluri a CEF la cadrele didactice universitare

Etapa de formare a experimentului a presupus implicarea cadrelor didactice, participante benevole, în cadrul programei formative de dezvoltare a competenței de evaluare formativă, concentrată pe componentele *măsurare, apreciere, decizie* prin prisma *feedbackului formativ*.

Programa formativă a inclus 14 sesiuni de training în cadrul cărora au fost abordate componentele competenței de evaluare formativă – măsurare, apreciere, decizie și feedback formativ (Tabelul 3.1).

Tabelul 3.1. Programa de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare

Conținutul sesiunilor	Obiectivele sesiunii
EVALUARE ÎNȚĂLĂ. INTRODUCERE.	
Sesiunea 1-2. Inițiere în activitate. Cunoașterea reciprocă a cursanților și a formatorului. Esența conceptului de evaluare formativă în învățământul universitar.	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea reciprocă a cursanților și formatorului; • Evaluarea nivelului inițial al competenței de evaluare formativă la cadrele didactice; • Identificarea semnificației tipurilor de evaluare în cadrul procesului de învățământ; • Argumentarea importanței evaluării formative în procesul educațional; • Analiza componentelor evaluării formative conform modelului propus.
MĂSURAREA ÎN CADRUL EVALUĂRII FORMATIVE	
Sesiunea 3. Măsurarea – componentă a procesului de evaluare formativă.	<ul style="list-style-type: none"> • Definirea termenului de măsurare în procesul de evaluare formativă; • Evidențierea specificului măsurării în cadrul evaluării formative; • Determinarea operațiilor măsurării;

Sesiunea 4-5. Instrumente de măsurare a achizițiilor studenților. Modalități de măsurare a rezultatelor învățării în cadrul evaluării formative.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea instrumentelor de măsurare a achizițiilor studenților; • Analiza particularităților instrumentelor de măsurare; • Elaborarea instrumentelor de măsurare a achizițiilor studenților; • Identificarea modalităților de măsurare a rezultatelor învățării în procesul de evaluare formativă.
APRECIEREA ÎN CADRUL EVALUĂRII FORMATIVE	
Sesiunea 6. Aprecierea în cadrul evaluării formative. Tipuri de feedback oferite în aprecierea studenților.	<ul style="list-style-type: none"> • Definierea conceptului de apreciere în cadrul evaluării formative; • Analiza tipurilor de feedback oferite în procesul de apreciere a studenților; • Argumentarea importanței feedbackului obiectiv în aprecierea studenților.
Sesiunea 7-8. Modalități de implicare a studenților în aprecierea rezultatelor învățării. Aprecierea pozitivă a situațiilor de învățare.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea modalităților de implicare a studenților în aprecierea rezultatelor învățării; • Determinarea caracteristicilor autoevaluării și evaluării reciproce în procesul de apreciere; • Analiza capacităților apreciative ale cadrului didactic; • Argumentarea importanței aprecierii pozitive în procesul de evaluare.
DECIZIA ÎN CADRUL EVALUĂRII FORMATIVE	
Sesiunea 9. Decizia - etapă finală a evaluării formative. Importanța deciziei în procesul evaluativ.	<ul style="list-style-type: none"> • Determinarea esenței deciziei în cadrul evaluării formative; • Argumentarea rolului deciziei în remediarea achizițiilor studenților în evaluarea formativă.
Sesiunea 10. Particularitățile deciziilor în cadrul evaluării formative.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea tipurilor de decizii care pot fi luate în contextul evaluării formative; • Exemplificarea situațiilor de evaluare care reflectă decizii relevante conform nevoilor educaționale ale studenților.
FEEDBACKUL ÎN CADRUL EVALUĂRII FORMATIVE	
Sesiunea 11. Feedbackul în procesul de evaluare formativă. Tipuri de feedback.	<ul style="list-style-type: none"> • Elucidarea semnificației termenului de feedback în evaluare; • Aprecierea funcționalității feedbackului în cadrul evaluării formative; • Determinarea tipurilor de feedback furnizate în etapele de măsurare, apreciere și decizie; • Elaborarea recomandărilor de eficientizare a feedbackului în cadrul evaluării formative.
Sesiunea 12-13. Structura feedbackului. Feed-up, feedback, feed-forward.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea componentelor structurale ale feedbackului; • Argumentarea importanței feedbackului în evaluarea formativă; • Aplicarea componentelor feedbackului în situații de evaluare conform etapelor: măsurare, apreciere, decizie.
EVALUAREA FINALĂ	
Sesiunea 14. Evaluare finală. Impactul programei și rezultatele obținute.	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluarea competenței de evaluare formativă în urma sesiunilor de training. • Evaluarea activităților programei realizate, al impactului și rezultatelor obținute.

Programa formativă a presupus și implicarea cadrelor didactice în completarea agendei formabilului și elaborarea produselor în baza activităților propuse. Produsele elaborate au fost analizate și evaluate în conformitate cu setul de criterii de evaluare prestabilite. Produsele elaborate și prezentate la finalul programei formative au fost: instrument de măsurare a achizițiilor studenților în cadrul evaluării formative; inventarul tipurilor de feedback oferite în procesul de apreciere a achizițiilor studenților; tehnici de autoevaluare și evaluare reciprocă în cadrul evaluării formative; fișa activităților de remediere propuse la etapa de decizie; fișa exemplelor de feedback oferite studenților pe parcursul unei săptămâni în procesul de evaluare. Astfel, analiza cantitativă și calitativă a produselor elaborate a presupus evaluarea datelor măsurabile folosind instrumente de măsurare, și anume fișa de evaluare, fiind urmată de discuția și reflecția asupra procesului de învățare.

La etapa de control a fost realizată evaluarea progresului înregistrat în dezvoltarea competenței de evaluare formativă, analiza și validarea datelor experimentale obținute în baza implementării Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. Pe baza rezultatelor obținute, reflectate în figura 3.2, am constatat modificări ale nivelului competenței de evaluare formativă la cadrele didactice la etapa de control.

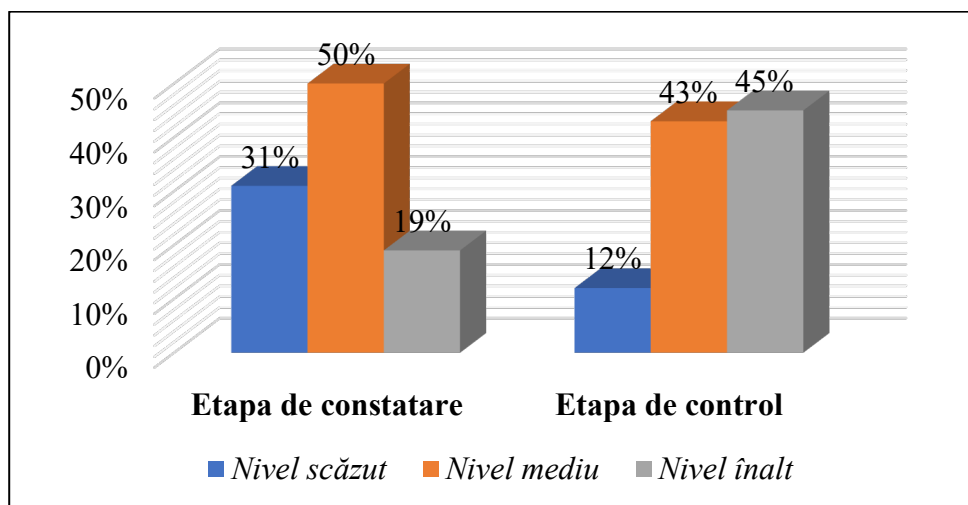


Figura 3.2. Niveluri ale competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, etapa de constatare și de control

Astfel, 12% dintre cadrele didactice universitare dețin un nivel scăzut al competenței de evaluare, ceea ce reprezintă o îmbunătățire semnificativă de la 31%; 43% dintre cadre didactice dețin un nivel mediu și 45% un nivel înalt, ceea ce reprezintă o creștere semnificativă față de 19%.

Conform datelor obținute în baza testului t, am evidențiat mediile obținute de către grupul experimental (Tabelul 3.2): înainte de programa formativă, media este 18.90 și după programa formativă, media este 23.62.

Tabelul 3.2. Date statistice comparative privind media eșantioanelor perechi

Eșantioane perechi	Media	Deviația standard	Eroarea standard a mediei
<i>Etapa de constatare</i>	18.90	4.189	0.646
<i>Etapa de control</i>	23.62	4.580	0.707

Astfel, conform figurii 3.3, media referitoare la nivelul competenței de evaluare formativă la cadrele didactice la etapa de control este mai mare decât media la etapa de constatare.

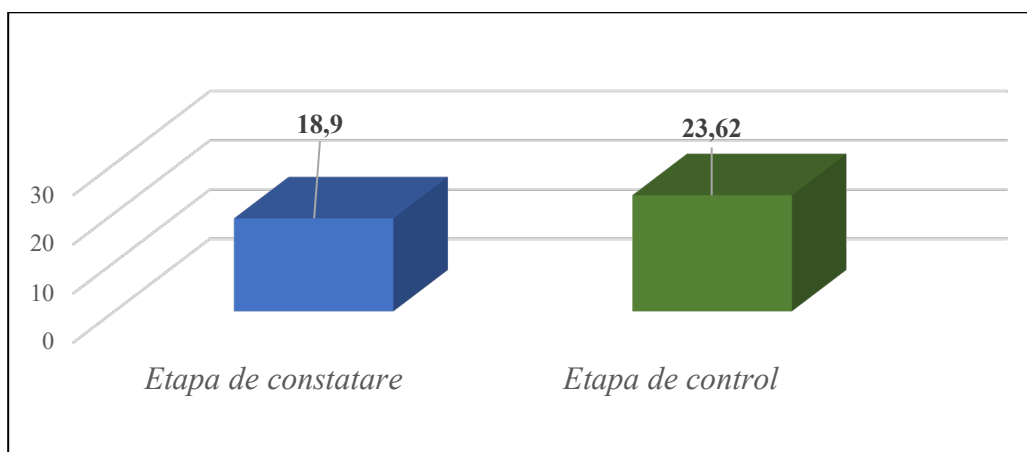


Figura 3.3. Mediile nivelului de CEF la etapele de constatare și de control

Coeficientul de corelație - 0,637 indică o corelație moderată pozitivă între cele două seturi de scoruri, iar valoarea p (0,000) indică faptul că *corelația este statistic semnificativă*. În concluzie, afirmăm că există o corelație moderată pozitivă și statistic semnificativă între eșantioane înainte și după programa formativă de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Interpretând rezultatele testului t (Tabelul 3.3), am constatat că media diferențelor ($M = -4.714$, $SD = 3.750$) indică faptul că scorurile obținute de către subiecți la etapa de control sunt, în medie, mai mari decât scorurile obținute la etapa de constatare.

Tabelul 3.3. Rezultatele testului t pentru eșantioane perechi

Media diferențelor	-4.714
Intervalul de încredere	între -5.883 și -3.546
Valoarea t	-8.147
Valoarea p	0.000

Valoarea statistică t este **-8.147**, ceea ce indică o diferență semnificativă între mediile eșantionului. Deci, rezultatele indică o diferență semnificativă între scorurile obținute de către cadrele didactice la etapa de constatare și de control. Acest lucru sugerează că programa formativă aplicată a avut un efect semnificativ, schimbând valorile obținute la nivelul competenței în cadrul celor două etape ale experimentului psihopedagogic.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată a vizat una dintre problemele actuale privind eficientizarea și creșterea relevanței învățării și formării, prin dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. Cercetarea s-a axat pe analiza conceptului de evaluare formativă, prin raportare la diverse accepțiuni teoretice, pe stabilirea fundamentelor epistemologice referitoare la evaluarea formativă, pe determinarea structurii competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare și a finalizat cu demersul experimental, fiind elaborat și validat *Modelul de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare*.

În raport cu scopul și obiectivele cercetării, conturăm următoarele **concluzii**:

1. Analiza teoretică a scos în evidență faptul că evaluarea formativă este abordată în literatura de specialitate, fiind atribuite multiple semnificații. În contextul cercetării noastre, evaluarea formativă în învățământul universitar reprezintă un proces structurat și continuu, direcționat spre eficientizarea învățării și a formării studenților.

2. Analiza și sinteza teoriilor referitoare la evaluarea formativă ne-au direcționat spre determinarea și argumentarea fundamentelor epistemologice: abordări filozofice, psihopedagogice, cibernetice. Prin integrarea acestor diverse abordări, am evidențiat caracteristicile procesului de evaluare formativă în învățământul universitar, care presupune centrarea pe sustenabilitatea învățării și formarea de competențe, dezvoltarea autonomiei și a colaborării în procesul învățării, adaptarea prin feedback a procesului de formare în funcție de nevoile și progresul studenților.

3. Coordonatele teoretice analizate ne-au permis să deducem că dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare se bazează pe un ansamblu de teorii și principii corespunzătoare acestora.

4. Axându-ne pe fundamente teoretice, am actualizat conceptul de competența de evaluare formativă, care *reprezintă un sistem integrativ constituit din cunoștințe referitor la caracteristici, instrumente, modalități de evaluare, abilități privind elaborarea și aplicarea instrumentelor de evaluare, a modalităților de implicare a studenților în procesul de evaluare, orientat spre remedierea și ameliorarea achizițiilor, valori și atitudini exprimate prin interes, motivație, deschidere privind eficientizarea calității învățării reflectate în procesul de măsurare, apreciere și decizie prin prisma feedbackului formativ*.

5. Prin obiectivele de ordin teoretic și practic realizate, am justificat relevanța competenței de evaluare formativă în sistemul de competențe profesionale ale cadrului didactic universitar, aceasta având un rol definitiv în sporirea eficienței și calității procesului educațional.

6. Reperetele teoretice, care reflectă teoriile și setul de principii deduse, au generat reperetele metodologice, cu caracter funcțional și normativ, în dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

7. În concordanță cu sistemul de teorii și principii, am elaborat *Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare*, care reprezintă un reper fundamental în proiectarea și implementarea demersului de formare a cadrelor didactice universitare privind dezvoltarea competenței de evaluare formativă. Elementele metodologice ale modelului reflectă conexiunea obiectivelor, conținuturilor, tehnologiei de formare și evaluarea, orientate spre formarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. Prin structura sa complexă, modelul elaborat de noi asigură eficiența procesului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

8. Experimentul psihopedagogic desfășurat a validat eficiența *Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare* prin creșterea nivelului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice, în urma implicării în programa formativă de dezvoltare a competenței de evaluare formativă, evidențiată în rezultatele comparative ale mediilor eșantioanelor perechi (etapa de constatare -18,90, etapa de control - 23,62, valoarea statistică t fiind $t=-8.147$).

9. Rezultatele teoretice și aplicative generate prin cercetarea efectuată ne permit să concluzionăm că dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare reprezintă un demers complex care necesită un angajament profund și coordonat din partea cadrelor didactice universitare, exprimat prin deschidere, adaptare și flexibilitate în contexte de învățare, precum și interes și motivație pentru propria formare profesională.

10. Rezultatele cercetării confirmă soluționarea problemei științifice, care rezidă în elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă ceea ce a contribuit la eficientizarea procesului de formare continuă a cadrelor didactice universitare privind dezvoltarea competenței de evaluare formativă.

În baza rezultatelor obținute în cercetare, propunem următoarele recomandări pe următoarele dimensiuni:

a) Dimensiunea cercetărilor în domeniul științelor educației

- Extinderea perspectivelor de abordare a dezvoltării competenței de evaluare formativă în diferite contexte educaționale, cum ar fi învățământul la distanță, formarea continuă a cadrelor didactice etc.;

- Realizarea cercetărilor care analizează și determină conexiunea dintre feedbackul formativ și alte variabile incluse în procesul de evaluare (autoevaluarea, evaluarea reciprocă etc.);
- Desfășurarea cercetărilor longitudinale în scopul stabilirii influenței pe termen lung a evaluării formative asupra progresului studenților;
- Elaborarea și publicarea ghidurilor metodologice privind dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice;

b) Dimensiunea formării continue a cadrelor didactice universitare

- Formarea continuă a cadrelor didactice în vederea dezvoltării cunoștințelor, abilităților de realizare eficientă a procesului de evaluare formativă în învățământul universitar;
- Valorificarea Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă și a rezultatelor experimentale în cadrul cursurilor de formare continuă ale cadrelor didactice universitare;
- Organizarea simpoziunelor și conferințelor tematice referitor la evaluarea formativă în învățământul universitar, pentru promovarea schimbului de bune practici, tendințe și inovații în evaluare.

c) Dimensiunea procesuală a evaluării formative desfășurată de cadrele didactice

- Revizuirea și adaptarea constantă a strategiilor de evaluare în funcție de feedbackul oferit de către studenți și de nevoile de învățare ale acestora;
- Implementarea autoevaluării și a evaluării reciproce în evaluarea formativă, pentru susținerea reflecției și responsabilizării studenților în procesul de învățare;
- Utilizarea diferitelor instrumente de evaluare formativă pentru obținerea unei imagini complete a progresului studentului;
- Furnizarea constantă a feedbackului în vederea îmbunătățirii învățării studenților și ameliorării achizițiilor acestora.

Având în vedere complexitatea procesului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă, cercetarea realizată de noi prezintă anumite *limite*. Este important de remarcat că nivelul de dezvoltare a competenței de evaluare formativă variază în funcție de formarea psihopedagogică (modulul psihopedagogic) a cadrelor didactice, ca urmare, stabilindu-se o neomogenitate în ceea ce privește nivelul competenței de evaluare formativă. De asemenea, există limite asociate cu conștientizarea limitată a beneficiilor evaluării formative, atitudinile cadrelor didactice față de evaluarea formativă și rezistența acestora la schimbare, toate acestea constituind bariere în dezvoltarea competenței de evaluare formativă.

BIBLIOGRAFIE

1. BLÂNDUL, V.C. (2004). *Evaluarea didactică interactivă*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 180 p. ISBN: 973-30-2671-9.
2. CABAC, V. (2006). Evaluarea formativă: esență, funcții, aplicare. În: *Artă și educație artistică : revistă de cultură, știință și practică educațională*, 1, pp. 45-53.
3. CUCOȘ, C. (2008). *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Polirom, 272 p. ISBN 978-973-46-0936-9.
4. DANDARA, O. (2000). Evaluarea accepție determinată de contextul învățământului formativ. În: *Revista Didactica Pro*, nr.3, pp. 36-37. ISSN 1810-6455.
5. *Evaluarea standardelor educaționale.Ghid metodologic*. (2009). Achiri, I., Bolboceanu, A., Guțu, Vl., Hadîrcă, M. (coord.). Chișinău: Print-Caro, 15 p. ISBN: 978-9975-4044-57.
6. GHERȘTEGA, T. (2016). *Managementul curriculumului universitar în contextul autonomiei instituționale*. Teză de doctor în pedagogie. Chișinău, 2016. 168 p.
7. GUȚU, VI., SILISTRARU, N., PLATON, C. (2003). *Teoria și metodologia curriculum-lui universitar*. Chișinău: CEP USM, 234 p. ISBN 0075-70-346-1.
8. GUȚU, VI. (2007). *Proiectarea didactică în învățământul superior*. Chișinău: CEP USM, 250 p. ISBN 978-9975-70-485-4.
9. PLATON, C. (2005). *Teoria și metodologia evaluării în învățământul universitar*. Teză de doctor habilitat în pedagogie. Chișinău, 275 p.
10. RADU, I. T. (2007). *Evaluarea în procesul didactic*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 285 p. ISBN 978-973-30-1720-2.
11. STRATAN, V. (2020). *Evaluarea competențelor în învățământul primar*. Teză de doctorat în științe ale educației. Chișinău, 247 p.

12. ANDRADE, H., CIZEK, G. (2010). *Handbook of Formative Assessment*. New York: Taylor and Francis. 380 p. ISBN 978-0-415-99319-7.
13. BIRNAZ, N., **BOTEZATU, V.** (2019). Assessment and Meta-Assessment: The Theoretical Model of Ecodesign of Formative Assessment in Higher Education. In Railean, E. (Ed.) *Handbook of Research on Ecosystem-Based Theoretical Models of Learning and Communication*, IGI Global, pp. 233-255. DOI: 10.4018/978-1-5225-7853-6.
14. BLACK, P., WILIAM, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. In: *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21(1), pp. 5-31.

15. BLOOM, B. S. (1971). Learning for mastery. In: B. S. Bloom, J. T. Hastings, G. F. Madaus (Eds.) *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York: McGraw-Hill, pp. 43–57.
16. BOUD, D., MOLLOY, E. (2013). What is the Problem with Feedback? In: *Feedback in Higher and Professional Education*, London: Routledge, pp. 1-10.
17. FREY, N., FISHER, D. (2011). *The Formative Assessment Action Plan: Practical Steps to More Successful Teaching and Learning*. ASCD, 153 p. ISBN 1416613382.
18. McMILLAN, J. H. (2010). The practical implications of educational aims and contexts for formative assessment. In: H. L. Andrade, G. J. Cizek (Eds.), *Handbook of Formative Assessment*. New York: Routledge, pp. 41-58.
19. NICOL, D. J., MACFARLANE-DICK, D. (2006). Formative Assessment and Self-regulated Learning: A Model and Seven Principles of Good Feedback Practice. In: *Studies in Higher Education*, 31 (2), pp. 199–218.
20. ORSMOND, P. (2004). *Self- and peer-assessment*. Great Britain: The Higher Education Academy, 46 p. ISBN 0 954875109.
21. PANADERO, E., ANDRADE, H., BROOKHART, S. (2018). Fusing self-regulated learning and formative assessment: a roadmap of where we are, how we got here, and where we are going. In: *Australian Educational Research*, 45(1), pp. 13-31.
22. RAMSDEN, P. (1991). A performance Indicator of Teaching Quality in Higher Education: the Cources Experience Questionar. In: *Studies in Higher Education*, 16 (2), pp. 129-150.

23. ALLAL, L. (2013). Evaluation: Un pont entre enseignement et apprentissage à l'université. In: M. Romainville, R. Goasdoué, M. Vantourout (Eds.), *Evaluation et enseignement supérieur*. Bruxelles: De Boeck, pp. 21-40.
24. SCALLON, G. (2000). *L'évaluation formative*. Québec: Éditions du Renouveau Pédagogique Inc, 449 p. ISBN 2-7613-1100-0.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Cărți de specialitate

1. BIRNAZ, N., BOTEZATU, V. Assessment and Meta-Assessment: The Theoretical Model of Ecodesign of Formative Assessment in Higher Education. In E. Railean (Ed.), *Handbook of Research on Ecosystem-Based Theoretical Models of Learning and Communication*. IGI Global, 2019, pp. 233-255. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-7853-6.ch014>.
2. BIRNAZ, N., BOTEZATU, V. Formative Assessment in Higher Education: Particularities of Appreciative Intelligence of University Teachers in Formative Assessment Process. In E. Railean (Ed.), *Assessment, Testing, and Measurement Strategies in Global Higher Education*. IGI Global, 2020, pp. 107-131. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-2314-8.ch006>.

Articole în reviste științifice

3. BOTEZATU, V. Theoretical Aspects of the Appreciative Intelligence of Teachers in Higher Education. În: *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 2023, 15(2), pp. 132-145. ISSN: 2066-732. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.2/725>.
4. BOTEZATU, V., BÎRNAZ, N. Self-assessment in the context of visible learning. In: *Journal of Educational Sciences*, 2023, nr. 2(48), pp. 205-220. ISSN 2457 – 8673 (Online) DOI: <https://doi.org/10.35923/JES.2023.2.15>.
5. BOTEZATU, V. Feedbackul în evaluarea formativă: strategii de optimizare a învățării. În: *Journal of Pedagogy*, 2023(2), pp. 175-194. ISSN 0034-8678. Online ISSN: 2559 - 639X. <https://revped.ise.ro/category/2023/>.
6. BOTEZATU, V. Particularități ale competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Seria „Științe ale Educației”, 2023, nr. 5(165), pp. 37-42. ISSN 1857-2103. [https://doi.org/10.59295/sum5\(165\)2023_06](https://doi.org/10.59295/sum5(165)2023_06).
7. BOTEZATU, V., BÎRNAZ, N. Abordări metodologice de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Seria „Științe ale Educației”, 2022, nr. 9(159), pp. 26-35. ISSN 1857-2103. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7405360>.
8. BOTEZATU, V., BÎRNAZ, N. Demers teoretic privind funcționalitatea evaluării formative prin prisma abordărilor filosofice. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Seria „Științe ale Educației”, 2019, nr. 5(125), pp. 40-48. ISSN 1857-2103.
9. BOTEZATU, V., BÎRNAZ, N. Evaluarea formativă prin prisma abordărilor psihopedagogice în învățământul universitar. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Seria „Științe ale Educației”,

2019, nr. 9(129), pp. 32-39. ISSN 1857-2103. <https://educational.studiamsu.md/wp-content/uploads/2022/01/05.-p.32-39.pdf>.

10. **BOTEZATU, V.** Importanța feedback-ului în formarea abilităților de autoevaluare la elevi. În: *Revista Didactica Pro..., revistă de teorie și practică educațională*, 2017, nr. 5-6 (105-106), pp. 11-15. ISSN 1810-6455.

Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice

11. **BOTEZATU, V.** Formative Valences of Peer Assessment in Project-Based Learning. In D. Opriș, I. Scheau, A. Aleksandrov (Eds.), *Values, systems, education. Challenges and Perspectives*. Bucharest: Eikon Publishing House, 2023, pp.124-130. e-ISBN 978-606-49-1052-3. ISBN-13: 978-606-49-1052-3. <https://www.ceeol.com/search/book-detail?id=1200668>.
12. **BOTEZATU, V.** Feed-up, dimensiune operațională a evaluării formative. În: *Integrare prin cercetare și inovare, Științe sociale*, Ed. 1, 8-9 noiembrie 2018, Chișinău, Republica Moldova. Chișinău: CEP USM, 2018, SS, pp. 137-139. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/137-139_4.pdf.
13. **BOTEZATU, V.** Considerații generale privind inteligența apreciativă a cadrelor didactice în învățământul superior. În: *Integrare prin cercetare și inovare, Științe sociale*, 10-11 noiembrie 2021, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2021, SS, pp. 127-129. ISBN 978-9975-158-55-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/147543.
14. **BOTEZATU, V.** Evaluarea formativă în învățământul universitar în context online. În: *Metodologii contemporane de cercetare și evaluare, Științe Sociale și ale Educației*, 22-23 aprilie 2021, Chișinău. Chișinău: CEP USM, 2021, pp. 26-31. ISBN 978-9975-159-16-6. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/154540.
15. **BOTEZATU, V.** Aspecte-cheie ale măsurării – etapă în evaluarea formativă a studenților. În: *Integrare prin cercetare și inovare: Științe sociale*, 10-11 noiembrie 2020, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: CEP USM, 2020, pp. 154-157. ISBN 978-9975-152-54-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/115574.
16. **BOTEZATU, V.** Particularitățile evaluării formative din perspectiva constructivistă. În: *Integrare prin cercetare și inovare: Științe sociale*, 7-8 noiembrie 2019, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: CEP USM, 2019, Vol.1, SS, pp. 37-40. ISBN 978-9975-149-50-1. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/88495.

ADNOTARE

Botezatu Valeria. Repere teoretice și metodologice de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice în învățământul universitar. Teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2024

Structura tezei. Teza include: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie cu 250 de surse, 13 anexe, 22 figuri și 23 tabele. Teza conține 147 pagini text de bază. Rezultatele cercetării sunt publicate în 16 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: evaluare, evaluare formativă, competență de evaluare formativă, măsurare, apreciere, decizie, feedback formativ, cadre didactice universitare.

Domeniu de studiu: Teoria generală a educației.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și metodologică a modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Obiectivele cercetării: analiza conceptului de evaluare formativă; stabilirea fundamentelor epistemologice referitoare la evaluarea formativă; determinarea structurii competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare; elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare; constatarea nivelului inițial de dezvoltare al competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare; validarea experimentală a modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării este obiectivată de: actualizarea conceptului de evaluare formativă; definirea conceptului competență de evaluare formativă; determinarea componentelor competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare structurate pe cunoștințe, capacități, valori și atitudini necesare pentru desfășurarea eficientă a procesului de evaluare formativă: măsurarea, aprecierea, decizia prin prisma feedbackului formativ; stabilirea abordărilor teoretice referitoare la dezvoltarea competenței de evaluare formativă din perspectivă filozofică, psihopedagogică și cibernetică; fundamentarea științifică a sistemului de principii de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare; elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice rezidă în: elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă ceea ce a contribuit la eficientizarea procesului de formare continuă a cadrelor didactice universitare privind dezvoltarea competenței de evaluare formativă.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: delimitarea abordărilor teoretice referitoare la dezvoltarea conceptului de evaluare formativă și a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, aspect care contribuie la eficientizarea procesului de predare și învățare; definirea conceptului de competență de evaluare formativă; conceptualizarea și elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Valoarea aplicativă a lucrării consistă în: furnizarea suportului conceptual și metodologic referitor la dezvoltarea competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare constituit din: modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare, instrumentul și indicatorii de diagnosticare a nivelului de dezvoltare a competenței de evaluare formativă la cadrele didactice universitare.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării sunt aprobate și validate prin publicarea în monografiile internaționale, reviste științifice, culegeri ale materialelor conferințelor științifice naționale și internaționale.

ANNOTATION

Botezatu Valeria. Theoretical and Methodological Framework for the Development of Formative Assessment Competence in University Academic Staff. Doctoral Thesis in Education Sciences, Chisinau, 2024.

Thesis structure. The thesis includes: the Introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography with 250 sources, 13 appendices, 22 figures, and 23 tables. The thesis contains 147 pages of basic text. The research results are published in 16 scientific papers.

Key words: assessment, formative assessment, formative assessment competence, measurement, appreciation, decision, formative feedback, academic staff.

Field of study: General Theory of Education.

The purpose of the research consists in providing theoretical and methodological substantiation of the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in academic staff.

Research objectives: analyzing the concept of formative assessment; establishing the epistemological foundations to formative assessment; determining the structure of formative assessment competence in academic staff; developing the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in university academic staff; diagnosing the initial level of development of formative assessment competence in academic staff; experimental validation of the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in academic staff.

Novelty and scientific originality of the research is objectified through: updating the concept of formative assessment; defining the concept of formative assessment competence; determining the components of formative assessment competence in academic staff, structured around knowledge, skills, values, and attitudes necessary for the effective conduct of the formative assessment process: measurement, appreciation, decision-making through the lens of formative feedback; establishing theoretical approaches related to the development of formative assessment competence from philosophical, psychopedagogical, and cybernetic perspectives; scientifically substantiating the system of principles for developing formative assessment competence in academic staff; developing the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in academic staff.

The achieved research results that contributed to the solution of the scientific problem lies in: developing the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in academic staff, which has contributed to the efficiency of the continuous training process for academic staff regarding the development of formative assessment competence.

The theoretical research significance consist in: delineating the theoretical approaches to the development of formative assessment competence in academic staff, an aspect that contributes to the efficiency of the teaching and learning process; defining the concept of formative assessment competence, conceptualizing and developing the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in academic staff.

The practical significance of the thesis consists in: providing a conceptual and methodological framework for developing formative assessment competence in academic staff, comprised of: the psychopedagogical model for the development of formative assessment competence in academic staff, the tool and indicators for diagnosing the level of development of formative assessment competence in academic staff.

Implementation of scientific results. The research results was approved and validated through publication in international monographs, scientific journals, and collections of materials from national and international scientific conferences.

АННОТАЦИЯ

Ботезату Валерия. Теоретические и методологические основы развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов. Диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук, Кишинэу, 2024

Структура диссертации. Диссертация включает: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиографию (250 источника), 13 приложений, 22 рисунка и 23 таблиц. Диссертация содержит 147 страницы основного текста. Результаты исследования опубликованы в 16 научных работах.

Ключевые слова: оценивание, формативное оценивание, компетенция формативного оценивания, измерение, оценка, принятие решений, формативная обратная связь, преподаватели вуза.

Область исследования: общая теория образования.

Цель исследования заключается в теоретическом и методологическом обосновании психолого-педагогической модели развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов.

Задачи исследования: анализ концепции формативного оценивания; определение теоретических основ формативного оценивания; спецификация структуры компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов; разработка психолого-педагогической модели развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов; выявление начального уровня развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов; экспериментальное обоснование психолого-педагогической модели развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов.

Научная новизна и оригинальность исследования заключается в: актуализации концепции формативного оценивания; определении концепции компетенции формативного оценивания; выявлении компонентов компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов, структурированных на знаниях, умениях, навыках, ценностях и отношениях, необходимых для эффективного проведения процесса формативного оценивания; установлении теоретических подходов к развитию компетенции формативного оценивания с философской, психолого-педагогической и кибернетической точек зрения; научное обоснование системы принципов развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов; разработка психолого-педагогической модели развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов.

Полученные результаты, которые способствуют решению научной проблемы заключаются в разработке психолого-педагогической модели развития компетенции формативного оценивания, что способствовало повышению эффективности процесса непрерывного обучения преподавателей вузов в области развития компетенции формативного оценивания.

Теоретическая значимость исследования заключается в следующем: определение теоретических подходов к развитию компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов, что способствует повышению эффективности процесса преподавания и обучения; определение концепции компетенции формативного оценивания; концептуализация и разработка психолого-педагогической модели развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов.

Практическая значимость исследования заключается в предоставлении концептуальной и методологической поддержки по развитию компетенции формативного оценивания, включая психолого-педагогическую модель развития компетенции формативного оценивания, инструменты и индикаторы для диагностики уровня развития компетенции формативного оценивания у преподавателей вузов .

Внедрение результатов исследования. Результаты исследования одобрены и подтверждены публикациями в международных монографиях, научных журналах, сборниках материалов национальных и международных научных конференций.

BOTEZATU VALERIA

**REPERE TEORETICE ȘI METODOLOGICE DE DEZVOLTARE
A COMPETENȚEI DE EVALUARE FORMATIVĂ LA CADRELE
DIDACTICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR**

SPECIALITATEA 531.01 - TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Rezumatul tezei de doctorat în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 05.07.2024

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Tiraj: 50 ex.

Coli de tipar : 2,1

Comanda nr. 101/24

**Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova
str. Alexei Mateevici, 60, Chișinău, MD-2009**